

KARTLÄGGNING AV FÖDOVÄXTER FÖR STOR NATEBOCK SAMT AV KRANSALGER, KORSHOLM

RAPPORT

Beställare

Finnish Consulting Group, Liisa Karhu

Kartläggningen och rapporten har gjorts av

Jussi-Tapio Roininen jtroinin@gmail.com tfn 044 3606767

Datum

22.9.2021

Pärmbild

Uddströmmen från söder, © Jussi-Tapio Roininen

Bakgrund

I MKB för Vistanvägens vägprojekt i Korsholm görs kompletterande kartläggningar för att bedöma de konsekvenser som vägalternativen orsakar för området mellan Lilla Tippagrund och Långskäret i Björkö med tanke på sällsynta och skyddade organismer och naturtyper. Kartläggningsområdet ligger i närheten av Naturaområdet Kvarkens skärgård och världsarvet. I det här arbetet utreddes förekomsten av kransalgsängar i grunda vattenområden och nate som duger som föda för stor natebock i området. Utredningsområdet visas på bilderna 1 och 2.

Stor natebock är en art som kräver särskilt skydd enligt bilaga IV(a) till habitatdirektivet. Det är förbjudet att förstöra och försvaga artens föröknings- och rastområden (49 § NVL). Artens hotstatus (IUCN) är sårbar (VU). De skyddande kransalgsbottnarna har bedömts vara en sårbar naturtyp vid bedömningen av hotstatus för naturtyper 2018.

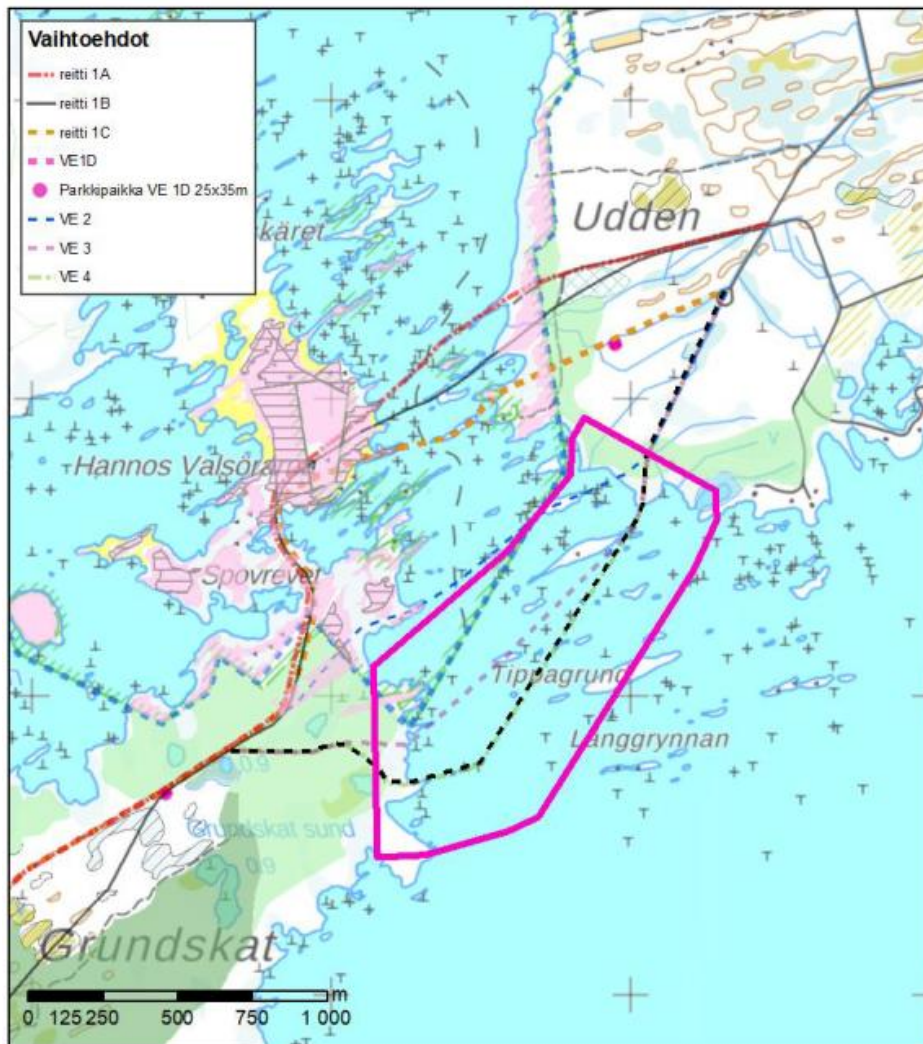

Bild 1. Olika vägalternativ och avgränsning av utredningsområdet

Uppgiftens innehåll

Uppdraget bestod av att kartlägga kransalgsängar och förekomsten av nate, som den stora natebocken använder som födoväxt, i planeringsområdet. Kartläggningen kompletterade kartläggningar som gjorts i området 2018 genom att komplettera kartläggningsområdet vid projekialternativ 4 och på den södra sidan. Undersökningsområdet fotograferades från luften med drönare. Utifrån ortoflygbilden fastställdes kartläggningspunkter (vegetationsfläckar samt punkter som såg kala ut). Vegetationen vid kartläggningspunkterna kontrollerades i terrängen och dessutom utfördes okulär allmän observation i området. Terräng- och rapporteringsarbetet utfördes av FM biolog, forskningsdykare Jussi-Tapio Roininen.

Bild 2. Kartläggningsområde

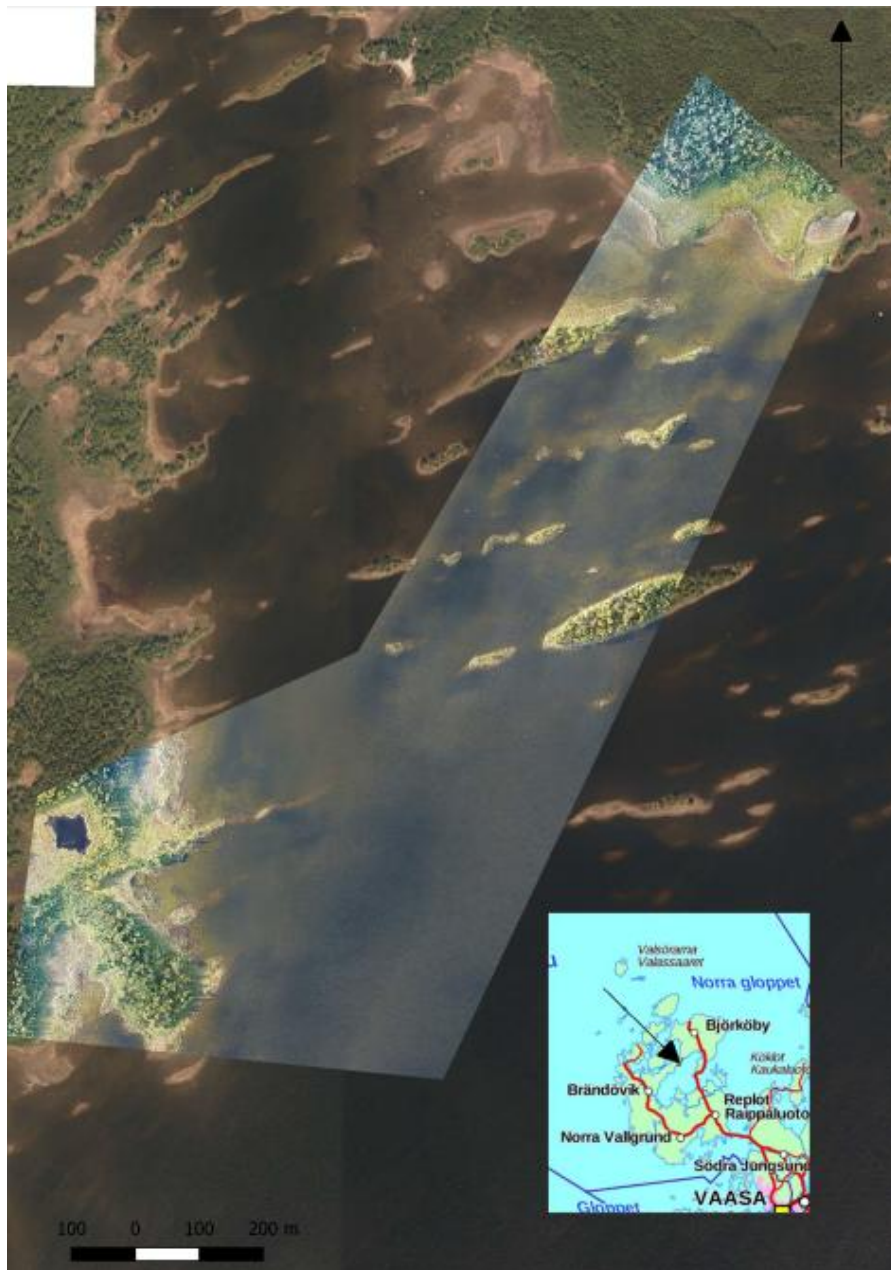

Bild 3. Ortomosaikbild av kartläggningsområdet.

Bild 4. Kartläggningsområdets nordöstra hörn snett fotograferat med drönare.

Terrängarbeten

Terrängkartläggningarna gjordes i augusti 2021. Förläggandet av kartläggningarna till sensommaren säkerställer att hela vattenvegetationens biomassa och även mindre växtlighet kan ses i terrängen. Väderförhållandena var gynnsamma för kartläggningarna och de kunde slutföras i solsken och vid tillräckligt låg vindhastighet (<5 m/s).

Observationer

Bild 5. Observerade förekomster av kransalgsängar.

Bild 6. Förekomster av nate

Den observationsdata som samlats om kransalgsängar och natebestånd i terrängen har kompletterats med sned ekolodning och med uppgifter om beståndens kanter och omfattning på ortoflygbilderna. De avgränsade områdena är inte helt enhetliga med tanke på sin täckningsgrad eller med tanke på arternas medellängd utan en del av ett kontinuum där bottenvegetationens mängd varierar och övergår både jämnt och med mer exakta gränser så att de bildar fläckar. Som definition för kransalgsäng användes HELCOM:s HUB-klassificeringssystem för undervattenbiotoper och -habitat (över 10 % täckningsgrad och > 50 % av vattenväxtbiomassan). Som natevegetation avgränsades all växtlighet där natevegetationen ansågs vara enhetlig (ca 10 % eller mindre täckningsgrad på botten) och

bilda ett potentiellt habitat för stor natebock. I genomsnitt var nateväxtligheten rikligare och mer dominerande i grunda områden, medan kransalgerna börjar dominera i djupare vatten (med undantag av djupa *Potamogeton perfoliatus*, ålnatevegetation). Vid djupare punkter övergår bottenvegetationen till samhällen av näckmossa. Alla bestånd har nödvändigtvis inte varit möjliga att avgränsa i den här kartpresentationen, men det är emellertid fråga om ett representativt utdrag av vegetationen i området under sommaren 2021.

Sammanfattning och slutsatser

Det förekommer riklig botten- och undervattensvegetation i kartläggningsområdet. I samband med kartläggningarna av vegetationsfigurer granskades natevegetation med tanke på eventuella stora natebockar på växternas blad, men inga stora natebockar hittades. Det här resultatet är inte överraskande i sig eftersom det är fråga om en fåtalig art vars förekomst varierar även inom födoväxtfläckarna. Natearter som arten föredrar (*Stuckenia pectinata* och *Potamogeton perfoliatus*) hittades i ett grunt strandområde ända ner till fyra meters djup i kartläggningsområdet. Det är känt att arten föredrar särskilt natevegetation på under 1,2 meters djup i Bottenviken.

Den årliga variationen i vattenvegetation är stor och utifrån den växtlighet som observerades vid kartläggningarna motsvarar de utbredningskartor som utarbetats för rapporten nödvändigtvis inte längre situationen under kommande år. I området observerades utifrån resultaten för ett område som kartlades 2018 emellertid rikliga kransalgsängar som sprider sig över stora områden.

Det är nästan omöjligt att placera vägsträckningen så att den endera inte går över nateväxtligheten eller kransalgsängarna eller i deras omedelbara närhet med tanke på den rikliga vegetationen i området. Om man beslutar att bygga vägen rekommenderas att man av denna orsak, och på grund av de övriga åtskilliga naturvärdena i området och närheten till Naturaområdet, utför uppföljning under flera år bland annat i fråga om vattenvegetation och övriga naturvärden vid det valda vägsträckningsalternativet och dess närhet. På så sätt kan den årliga variationens effekt i observationsmaterialet minimeras och de direkta konsekvenser (bl.a. växtlighet och arthabitat som hamnar under bankarna) som genomförandet av vägen orsakar för miljön samt de indirekta konsekvenserna (bl.a. förändringar i strömningsförhållandena och den därmed eventuellt följande grumlingen och ökande sedimenteringen, förändringar i rekreationstrycket) bedömas bättre. Den uppföljning som utförs före projektet och i byggnadsskedet möjliggör också att projektets verkliga konsekvenser för naturen kan verifieras genom en efteruppföljning, då det fortfarande är möjligt att minska projektets konsekvenser för sin omgivning genom

korrigeringar. Baserat på naturinformationen kan åtgärder som minimerar negativa konsekvenser för naturen riktas på ett kostnadseffektivt, meningsfullt och effektivt sätt.